

# ADVIESNOTA voor burgemeester en wethouders

## Openbare besluitenlijst

Zaaknummer: 43057-2023

|                    |   |                                |
|--------------------|---|--------------------------------|
| Medewerker         | : | Alex van de Graaf              |
| Team               | : | Maatschappelijke Ontwikkeling  |
| Datum              | : | 8 december 2023                |
| Portefeuillehouder | : | Burgemeester Y.P. van Mastrigt |

|                                                                                                              |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| BIJLAGEN:                                                                                                    |
| <input checked="" type="checkbox"/> Beleidsregel Wet Bibob Olst-Wijhe                                        |
| AFSTEMMING MET → Intern: MO, LO, BOR, PMA, WIZ. Extern: RIEC & regionaal coördinator ondermijning IJsselland |
| <input checked="" type="checkbox"/> Actief openbaar                                                          |
| <input type="checkbox"/> Niet actief openbaar                                                                |
| <input type="checkbox"/> Actief openbaar, eerst contact met steller van deze adviesnota                      |
| ONDERWERP                                                                                                    |
| Actualisatie Beleidsregel Wet Bibob Olst-Wijhe                                                               |

### BESLUIT burgemeester en burgemeester en wethouders

1. Het vaststellen van de beleidsregel Wet Bibob Olst-Wijhe;

### BESLUIT burgemeester en wethouders

2. In te stemmen met een actualisatie van de beleidsregel naar aanleiding van de wijzigingen in de Omgevingswet, planning medio 2024;
3. In te stemmen met het plan om de benodigde capaciteit af te stemmen op basis van een evaluatie na een jaar.

### SAMENVATTING

Het college heeft de Beleidsregel Wet Bibob Olst-Wijhe vastgesteld. Dit is van belang omdat de huidige beleidsregel verouderd is en het beleid een belangrijk onderdeel is van 'de basis op orde'; de regionaal vastgestelde lijn om gemeenten weerbaarder te maken tegen ondermijnende criminaliteit. In het beleid zijn keuzes gemaakt om een zo efficiënt en krachtig mogelijk instrument in handen te hebben, passende bij de beschikbare ambtelijke capaciteit. De beleidsregel zal medio 2024 opnieuw geactualiseerd moeten worden, omdat een aantal artikelen op dit moment verwijzen naar de Omgevingswet die per 1-1-2024 ingaat. Geadviseerd wordt om de voorliggende beleidsregel nu te laten passeren, zodat er op korte termijn gewerkt kan worden met het nieuwe beleid. Ten slotte hebben we ingestemd met het plan om de benodigde capaciteit af te stemmen op basis van een evaluatie na een jaar.

## INLEIDING

De afgelopen periode is gewerkt aan de actualisatie van de Beleidslijn Bibob van de gemeente Olst-Wijhe, daterend van 17 september 2014. De Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur (Bibob) is een fundamenteel instrument om bij te dragen aan een integere overheid, en daarmee aan een weerbaar bestuur in het kader van ondermijnende criminaliteit.

## BEOOGD RESULTAAT

Het vaststellen van de nieuwe beleidsregel Bibob, zodat in 2024 gestart kan worden met de implementatie van het geactualiseerde beleid, waarbij ambitie en capaciteit zo goed mogelijk op elkaar afgestemd zijn.

## KADER

- Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur;
- Algemene wet bestuursrecht.

## ARGUMENTEN

Het is belangrijk dat de gemeente gebruik maakt van actueel beleid. Dat heeft te maken met de landelijke en gemeentelijke prioritering van ondermijning. De bredere toepassingsmogelijkheden in de wet worden door de gemeenten in onze regio gebruikt. In regionaal verband trekken we hier steeds meer gezamenlijk in op, waarmee getracht wordt een waterbedeffer te voorkomen. Hierin meegaan voorkomt dat malafide bedrijven zich makkelijker in de gemeente kunnen vestigen dan wel zich hiertoe aangetrokken voelen.

### Richting

Een beperkt aantal specifieke beschikkingen wordt in de nieuwe beleidsregel standaard getoetst. Daarnaast is nu sprake van risicocategorieën. Komt een activiteit voor in de benoemde risicocategorieën, dan wordt de hele procedure getoetst. Zo wordt bijv. bij de bouw van een sportschool met horeca de casus al bij de bouw getoetst en niet pas bij het verlenen van de Alcoholwet-/exploitatievergunning; er ontstaan dus meer mogelijkheden tot het toetsen van verleende vergunningen/beschikkingen door deze te koppelen aan de risicobranches.

### Capaciteit

Gelet op de huidige capaciteit, proportionaliteit en het inrichten van werkprocessen is het niet wenselijk om structureel in te zetten op het volledige toepassingsbereik van de Wet Bibob. Naast een aantal specifiek benoemde beschikkingen en transacties waarbij standaard onderzoek wordt gedaan is het voorstel daarom om dit instrument informatie- en risicogestuurd in te zetten. In de beleidsregel wordt daarom onderscheid gemaakt tussen de verschillende onderdelen van de wet en in welke gevallen daarop een Bibob toets wordt uitgevoerd. Er wordt niet op alle onderdelen en in alle gevallen een Bibob toets toegepast. Dit komt tot uitdrukking door de onderdelen te koppelen aan:

1. het voorkomen op de lijst risicobranches en/of;
2. eigen ambtelijke informatie en/of informatie afkomstig van een van de partners van het samenwerkingsverband Regionaal Informatie en Expertise Centrum (RIEC) en/of;
3. een tip van het Landelijk Bureau Bibob en/of;
4. een tip van een ander bestuursorgaan / rechtspersoon met een overheidstaak dat bevoegd is tot toepassing van de Wet Bibob.

Bibob onderzoeken vragen ambtelijke inzet; dat begint al in de proactieve fase, waarin er nog geen aanvragen liggen. Voordat eventuele beschikkingen en/of overeenkomsten aangegaan worden, dient in het voortraject (in de voorwaarden) al opgenomen te zijn dat Bibob onderzoeken deel kunnen uitmaken van een procedure. Hiervoor is het niet alleen belangrijk dat betrokken ambtenaren op de hoogte zijn van de werking van het beleid, men dient zich ook bewust te zijn van nut- en noodzaak. Naast opleiding en (periodieke) training, is het belangrijk dat vakafdelingen het beleid opnemen in hun inkoopbeleid, algemene voorwaarden en (concept)overeenkomsten. Tijdens de totstandkoming van dit beleid kwam regelmatig naar voren dat de behoefte voor dit soort gestandaardiseerde concepten groot blijft, omdat het bijdraagt aan de borging van processen.

Als er een onderzoek uitgevoerd wordt, vraagt dat administratieve en onderzoekende inzet. Er worden vragenlijsten uitgezet, antwoorden en onderbouwing worden onderzocht en er wordt een advies gegeven. Opgemerkt wordt dat door verloop in de organisatie, interne Bibob-gerelateerde kennis deels verloren

gegaan is. Tijdens de implementatie en de evaluatie van het beleid zal hier aandacht voor gevraagd worden. Waar nodig zal personeel opgeleid of getraind worden.

Er kan advies gevraagd worden bij het Landelijk Bureau Bibob (LBB) indien het eigen onderzoek onvoldoende uitsluitsel geeft om een positief dan wel negatief advies te geven. Voor zowel het eigen onderzoek als het onderzoek door het LBB zijn wettelijke reactietermijnen vastgesteld.

In regionale afstemming kunnen we capaciteit vragen van de regionaal coördinator Bibob die op dit moment voor de regio IJsselland geworven wordt op basis van regionaal structureel beschikbare gelden. Deze coördinator zal beschikbaar zijn voor voorlichting en implementatie van het Bibob beleid in regio IJsselland, maar zal wel gedeeld moeten worden met buurgemeenten.

#### Zal- en kanbepalingen

In de beleidsregel wordt onderscheid gemaakt tussen activiteiten die we zullen (lees: moeten) doen en activiteiten die we kunnen doen; de zogenaamde zal-bepalingen en kan-bepalingen. Dat betekent dat we onderzoek zullen doen in bepaalde gevallen (bijvoorbeeld een alcoholvergunning voor horeca) en dat we in sommige gevallen de optie hebben om onderzoek te doen, bijvoorbeeld in geval van een reeds verleende beschikking die valt binnen een risicocategorie.

#### Belangrijkste wijzigingen:

##### H2 publiekrechtelijke beschikkingen:

Art. 2.1: toevoeging van de flexibele brancheringsvergunning (opgenomen in de APV vanaf 2024) in het toepassingsbereik. Dit betekent dat de burgemeester de bevoegdheid heeft om een gebouw, gebied of bedrijfsmatige activiteit aan te wijzen waarvoor een vergunningplicht zal gelden. De aanvraag van een dergelijke vergunning zal daarop onderzocht worden in het kader van de Wet Bibob. De verwachting is dat dit instrument beperkt (minder dan een per jaar) ingezet zal worden.

*De update van de APV is nog niet vastgesteld. De invoer van artikel 2.1e (flexibele branchering) heeft hiermee op dit moment nog geen grondslag in de APV. Het is belangrijk dat dit artikel in de APV wordt opgenomen, omdat het samen met onder anderen de update van deze Bibob beleidsregel onderdeel is van de 'toolkit ondermijning' in het kader van 'de basis op orde'. Dit geldt overigens ook voor artikel 2.80 van de APV, dat helpt bij het tegengaan van een onveilig, niet leefbaar en malafide ondernemersklimaat.*

Art. 2.2: in het nieuwe beleid worden naast omgevingsvergunningen voor bouwactiviteiten nu ook omgevingsvergunningen voor inrichtingen (Wet Milieubeheer) en omgevingsvergunningen beperkte milieutoets onderzocht als ze vallen binnen de risicocategorieën in bijlagen 1 en 2. Deze risicocategorieën zijn nieuw. In deze bijlagen kunnen risicoactiviteiten of risicogebieden aangewezen worden. De lijst van risicocategorieën is per definitie niet limitatief. Risicogebieden zijn in eerste instantie niet aangewezen en kunnen indien gewenst door de burgemeester aangewezen worden, als daar goed onderbouwde aanleiding voor ontstaat.

Art. 2.3b: naar aanleiding van ambtelijke informatie of tips wordt onderzoek ingesteld in geval van bijschrijving van een leidinggevende op een alcoholvergunning. In 2.3e staat dat ook aanlegvergunningen en overige -niet genoemde- aanvragen onderzocht kunnen worden.

Art. 3.1a: Bij reeds verleende beschikkingen zal onderzoek opgestart worden in geval van wijziging tenaamstelling van de beschikking als deze zich bevindt in een risicocategorie of risicogebied.

Art. 3.2a: Onderzoek kan opgestart worden bij verleende beschikkingen die betrekking hebben op een aangewezen risicocategorie of risicogebied.

Art. 4.1: Subsidieaanvragen worden onderzocht als zij vallen binnen een risicocategorie of een risicogebied of op basis van ambtelijke informatie / tips.

Art. 5.2: Aanvragen van beschikkingen werden in het verleden al buiten behandeling gesteld als Bibob-vragenformulieren niet volledig ingevuld werden (na toepassing algemene regels Awb). Nieuw is dat vergunningen hierdoor (mits vallende binnen het bereik van de Wet Bibob) kunnen worden ingetrokken.

H3 privaatrechtelijke transacties

*In hoofdstuk 3 zijn de risicocategorieën en risicogebieden uit bijlage 1 en 2 eveneens van toepassing.*

Art. 6.1: Eigen onderzoek zal gestart worden bij vastgoedtransacties die vallen binnen de risicocategorie bij beeldbepalende vastgoedobjecten en 'exceptioneel financieel risico', waarbij bijlage 1 verwijst naar bedragen hoger dan €1000.000-.

Art. 7: De term 'aanbesteding' wordt 'overheidsopdracht'. Er kan bij overheidsopdrachten ook onderzoek ingesteld worden bij overeenkomsten in het kader van de Jeugdwet en WMO.

Dit geldt niet alleen voor hoofdaannemers, maar ook voor onderaannemers. De keuze om een onderzoek te starten is er als een overheidsopdracht voorkomt in een risicocategorie. Hiermee wijken we in overleg met onze inkoopadviseur af van het advies van het RIEC (daar is het een 'zal bepaling'), maar gaan we mee in het advies van het RCIV.

Art. 7.2: Gedurende de uitvoering kan ook een eigen onderzoek gestart worden naar de contractpartijen of onderaannemers.

Hoofdstuk toelichting: in de vorige beleidsregel is geen toelichting opgenomen. Het publiceren van de toelichting geeft inwoners wel inzicht in de wijze waarop Bibob binnen de gemeente wordt toegepast en welke bevoegdheden er worden ingezet. Om die reden wordt geadviseerd om de toelichting als onderdeel van de beleidsregel te publiceren.

Aanstaande wijziging: omgevingswet

In de beleidsregel wordt verwezen naar de WABO. Per 1 januari 2024 wordt de WABO vervangen door de Omgevingswet. Het RIEC werkt op dit moment aan een update van de regionale concept beleidsregel, waarin deze wijziging opgenomen is. Advies is om de beleidsregel zoals hij nu voorligt vast te stellen en een update van de beleidsregel te voorzien voor de eerste helft van 2024 in verband met de Omgevingswet. De grondslag om onderzoeken te starten en uit te voeren na ingang van de Omgevingswet is voldoende op grond van de WABO. en het belang om het beleid zo spoedig mogelijk te actualiseren is aanmerkelijk in verband met actuele casuïstiek op het gebied van ondermijnende criminaliteit.

DRAAGVLAK

Het belang van een actueel Bibob beleid wordt lokaal en regionaal breed gedeeld.

DUURZAAMHEID

-

RISICO'S (financieel/juridisch)

Zie financiële consequenties

FINANCIËLE CONSEQUENTIES

Aanscherping van het Bibobbeleid zal naar verwachting extra capaciteit gaan vragen. Dat ervaren ook vergelijkbare gemeenten die deze stappen gezet hebben. Op dit moment is het nog lastig in te schatten hoeveel extra capaciteit dat vraagt en bij welke teams. Om die reden wordt voorgesteld hier specifiek over een jaar naar te kijken. Vooralsnog vertalen we dit nu niet in een financiële claim.

Daarnaast zal geïnvesteerd moeten worden in bewustwording, opleiding en middelen ten behoeve van het personeel, waarbij zoveel mogelijk een beroep wordt gedaan op regionale beschikbaar gestelde middelen. De verwachting is dat hiervoor het reguliere opleidingsbudget aangewend kan worden.

AANPAK/UITVOERING

Vaststelling van de beleidsregel is een collegebevoegdheid